Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PEDRA CRUZ VILLALÓNA
přednesené dne 17. července 2014 [1]

Spojené věci C-93/13 P a C-123/13P

Evropská komise
proti
Versalis SpA
Eni SpA
a
Versalis SpA
Eni SpA
proti

Evropské komisi

„Kasační opravný prostředek — Hospodářská soutěž — Kartelové dohody — Trh s chloroprenovým kaučukem — Rozhodnutí, kterým se konstatuje porušení článku 101 SFEU — Stanovení cen a rozdělení trhu — Přičitatelnost protiprávního jednání dceřiné společnosti mateřské společnosti — Pokuty — Přitěžující okolnosti — Recidiva“

1. Tyto kasační opravné prostředky jsou namířeny proti rozsudku Tribunálu ze dne 13. prosince 2012, Versalis a Eni v. Komise [2], kterým tento soud v podstatné části zamítl žalobu na neplatnost rozhodnutí Komise C (2007) 5910 final ze dne 5. prosince 2007 v řízení podle článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/38629 – Chloroprenový kaučuk) [3], a zároveň snížil pokutu, kterou Evropská komise uložila společně a nerozdílně společnostem Eni SpA a Versalis SpA.

2. Oba tyto kasační opravné prostředky typicky formulují řadu důvodů, které v podstatě napadají posouzení, jež provedl Tribunál, pokud jde o přičtení zjištěných protiprávních jednání společnostem, kterým byla v projednávaném případě uložena společně a nerozdílně pokuta, a o stanovení výše uvedené pokuty.

3. V tomto případě bylo rozhodnuto, že za zjištěná protiprávní jednání v kontextu, v němž byla dotyčná činnost postupně kontrolovaná několika společnostmi skupiny, jsou odpovědné dceřiná společnost skupiny a její mateřské společnost. Soudní dvůr měl nicméně v poslední době příležitost zaujmout stanovisko k hlavním otázkám týkajícím se této problematiky, a to zejména ve věcech, ve kterých byly vydány rozsudky ze dne 8. května 2013, Eni v. Komise [4], a ze dne 13. června 2013, Versalis v. Komise [5], které vykazují řadu podobností s projednávanými věcmi, takže se těmito otázkami zde nebudu zevrubně zabývat.

1 — Původní jazyk: francouzština.
2 — T-103/08, EU:T:2012:686, dále jen „napadený rozsudek“.
3 — Dále jen „sporné rozhodnutí“.
4 — C-508/11 P, EU:C:2013:289.
5 — C-511/11 P, EU:C:2013:386.

4. V tomto stanovisku se naopak zaměřím na to, co lze považovat za hlavní problém předložený v těchto dvou věcech, tj. problém podmínek, za nichž může Komise z titulu recidivy zvýšit základní částku pokuty mateřské společnosti na základě toho, že se jedna z jejích dceřiných společností dříve dopustila protiprávního jednání.

I – **Skutečnosti předcházející sporu a sporné rozhodnutí**

5. Skutečnosti předcházející sporu, jakož i obsah sporného rozhodnutí byl shrnut Tribunálem v bodech 1 až 25 napadeného rozsudku, na které budu v případě potřeby podrobností odkazovat.

6. Pro potřeby přezkumu těchto kasačních opravných prostředků v krátkosti připomenu, že společnosti Polimeri Europa SpA [6], nyní společnost Versalis SpA [7], a její mateřské společnosti, Eni SpA, jimž bylo sporné rozhodnutí formálně určeno, byla v souladu s jeho čl. 1 písm. d) a čl. 2 písm. d) uložena společně a nerozdílně pokuta ve výši 132 160 000 eur za to, že porušily článek [101 SFEU] tím, že se od 13. května 1993 do 13. května 2002 účastnily jediné trvající dohody a jednání ve vzájemné shodě v odvětví chloroprenového kaučuku.

7. V tomto případě byla činnost související s chloroprenovým kaučukem skupiny Eni, původně provozovaná společností EniChem Elastomeri, převedena na společnost EniChem, nyní [důvěrné], a poté od 1. ledna 2002 na společnost Polimeri Europa, nyní společnost Versalis, s tím, že výhradním vlastníkem společností EniChem Elastomeri a Polimeri Europa se stala společnost Enichem, jež je sama ovládána společností Eni.

8. Z bodů 448 až 455 sporného rozhodnutí vyplývá, že se společnost Polimeri Europa, nyní společnost Versalis, stala odpovědnou za předchozí chování společnosti EniChem jako její hospodářský nástupce.

9. Jak vyplývá z bodu 457 sporného rozhodnutí, společnost Eni byla jako konečná mateřská společnost skupiny, která přímo či nepřímo vlastnila 99,93 až 100 % základního kapitálu společností odpovědných za činnost související s chloroprenovým kaučukem, a to společností EniChem Elastomeri, EniChem, nyní [důvěrné], poté Polimeri Europa, nyní Versalis, odsouzena na základě skutečností, které kromě jiného potvrzovaly, že vykonávala na tyto dceřiné společnosti rozhodující vliv.

II – Žaloba před Tribunálem a napadený rozsudek

10. Návrhem ze dne 20. února 2008 podaly žalobkyně proti spornému rozhodnutí žalobu, ve které uvedly celkem jedenáct žalobních důvodů, přičemž šest znělo na zrušení tohoto rozhodnutí a pět na zrušení nebo snížení pokuty, která jim byla uložena.

11. Napadeným rozsudkem Tribunál vyhověl první části osmého žalobního důvodu žalobkyň, když rozhodl, že sporné rozhodnutí je protiprávní v tom, že Komise nemohla uplatnit zaprvé přitěžující okolnost recidivy vůči společnosti Eni a zadruhé přitěžující okolnost recidivy vůči společnosti Polimeri Europa, nyní Versalis, na základě rozhodnutí Polypropylen [8] (bod 287 napadeného rozsudku). Tribunál zamítl ostatní vznesené žalobní důvody ve všech jejich částech jako neopodstatněné.

12. Tribunál v důsledku toho snížil pokutu uloženou žalobkyním na částku 106 200 000 eur a rozhodl, že žalobkyně ponesou čtyři pětiny vlastních nákladů řízení a nahradí čtyři pětiny nákladů řízení vynaložených Komisí.

6 — Dále jen „Polimeri Europa“.

7 — Společnosti Eni a Versalis, žalobkyně ve věci T-103/08 a navrhovatelky ve věci C-123/13 P, budu v následujícím textu nazývat společnost „Eni“ a společnost „Versalis“ nebo, obecně a pro snadnější vyjádření, „žalobkyně“, a to bez ohledu na to, že jsou v kasačním opravném prostředku ve věci C-93/13 P odpůrkyněmi.

8 — Rozhodnutí Komise 86/398/EHS ze dne 23. dubna 1986 v řízení podle článku [81 ES] (IV/31.149 – Polypropylen) (Úř. věst. L 230, s. 1).

13. Odůvodnění rozsudku Tribunálu napadené účastnicemi řízení v kasačních opravných prostředcích bude v případě potřeby citováno v rámci analýzy jednotlivých vznesených důvodů kasačních opravných prostředků.

III – **Řízení před Soudním dvorem a návrhová žádání účastnic řízení**

14. Proti napadenému rozsudku byly podány dva kasační opravné prostředky.

15. Komise podala kasační opravný prostředek ve věci C-93/13 P podáním ze dne 25. února 2013.

16. Společnosti Eni a Versalis podaly kasační opravný prostředek ve věci C-123/13 P podáním ze dne 15. března 2013.

17. Tyto dvě věci byly spojeny pro účely ústní části řízení a rozsudku.

18. Účastnice řízení byly vyslechnuty na veřejném jednání konaném dne 27. února 2014, během kterého byly vyzvány, aby se ve své řeči zaměřily na jednotlivé důvody týkající se recidivy (první důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-93/13 P a pátý důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-123/13 P), a zaujaly postoj k rozsudkům ze dne 8. května 2013, Eni v. Komise [9], a ze dne 13. června 2013, Versalis v. Komise [10].

IV – **Ke kasačním opravným prostředkům**

19. Komise ve svém kasačním opravném prostředku ve věci C-93/13 P vznáší tři důvody, jež jsou všechny namířeny proti posouzení Tribunálu, pokud jde o legalitu pokut uložených společnostem Eni a Versalis. Společnosti Eni a Versalis ve svém kasačním opravném prostředku ve věci C-123/13 P vznášejí osm důvodů, z nichž první tři jsou namířeny proti posouzení Tribunálu, pokud jde o kvalifikaci protiprávních jednání, a dalších pět proti posouzení Tribunálu, pokud jde o legalitu pokut, které jim byly uloženy.

20. Jednotlivé důvody budou přezkoumány v této dichotomii, v pořadí bodů napadeného rozsudku, kterých se týkají, přičemž hned v úvodu podotýkám, že s výjimkou prvního důvodu kasačního opravného prostředku vzneseného Komisí ve věci C-93/13 P, který vyžaduje důkladnou analýzu, budou všechny důvody po krátkém odůvodnění zamítnuty.

V – **K důvodům kasačního opravného prostředku týkajícím se přezkumu legality konstatování protiprávního jednání Tribunálem (věc C-123/13 P)**

21. První tři důvody žalobkyň ve věci C-123/13 P se týkají odůvodnění napadeného rozsudku, jež se zaměřuje na protiprávní jednání, a konkrétně na přičtení protiprávního jednání společnostem Eni a Versalis za použití judikatury Akzo Nobel a další v. Komise [11].

9 — EU:C:2013:289.

10 — EU:C:2013:386.

11 — C-97/08 P, EU:C:2009:536.

A – *K přičtení protiprávního jednání společnosti Eni (první důvod kasačního opravného prostředku)*

1. Argumenty účastnic řízení

22. Žalobkyně prvním důvodem kasačního opravného prostředku zpochybňují posouzení, které provedl Tribunál v bodech 53 až 78 napadeného rozsudku ohledně přičitatelnosti společnosti ENI protiprávního jednání, jehož se dopustily její dceřiné společnosti, a sice společnosti EniChem Elastomeri, Enichem, nyní [důvěrné], a Polimeri Europa, nyní Versalis. Domnívají se, že Tribunál porušil zásady stanovené zejména v rozsudku ze dne 10. září 2009, Akzo Nobel a další v. Komise [12], a povinnosti vyplývající z požadavku uvést odůvodnění.

23. Komise navrhuje pouze zamítnutí tohoto důvodu, přičemž odkazuje na rozsudek ze dne 8. května 2013, Eni v. Komise [13], ve kterém Soudní dvůr zamítl obdobný důvod vznesený v podobném kontextu.

2. Analýza

24. Argumenty žalobkyň nemohou uspět. Tribunál v bodech 53 až 78 napadeného rozsudku uvedl právně dostačujícím způsobem důvody, na základě kterých došel k závěru, že Komise správně rozhodla, že společnost Eni je spolu se společností Polimeri Europa, nyní společnost Versalis, společně a nerozdílně odpovědná za protiprávní jednání, jehož se tato společnost dopustila spolu se společností EniChem, nyní společnost [důvěrné], v období od 13. května 1993 do 13 května 2002. V tomto ohledu pouze odkážu na odůvodnění rozsudku ze dne 8. května 2013, Eni v. Komise [14], ve kterém Soudní dvůr odmítl argumenty téže povahy vznesené v podobném kontextu, jelikož žalobkyně nepředložily žádný důkaz, který by podporoval tvrzení, že měl Soudní dvůr rozšířit odůvodnění přijaté v tomto rozsudku.

B – *K přičtení protiprávního jednání společnosti Versalis (druhý důvod kasačního opravného prostředku)*

1. Argumenty účastnic řízení

25. Žalobkyně tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že přičetl společnosti Versalis protiprávní jednání spočívající v činnosti související s chloroprenovým kaučukem v období od 13. května 1993 do 31. prosince 2001 [15], jelikož za tuto činnost byla v té době výhradně odpovědná společnost EniChem, nyní společnost [důvěrné]. Mají za to, že Tribunál porušil zásadu personality sankcí a povinnosti vyplývající z požadavku uvést odůvodnění.

26. Komise tvrdí, že se žalobkyně na základě druhého důvodu snaží o posouzení skutkových okolností, které není součástí přezkumu Soudního dvora v rámci kasačního opravného prostředku, a proto musí být tento důvod odmítnut jako nepřípustný, ledaže se žalobkyně dovolávají zkreslení skutkového stavu. Komise uvádí, že žalobkyně v každém případě pozměňují dosah judikatury Soudního dvora, které se dovolávají.

12 — EU:C:2009:536.

13 — EU:C:2013:289, body 64 až 70.

14 — EU:C:2013:289, body 60 až 77.

15 — Žalobkyně v rámci třetího důvodu kasačního opravného prostředku nicméně takto vymezenou dobu protiprávního jednání popírají s tím, že toto období trvalo nejdéle od února 1994 do října 2000.

2. Analýza

27. Argumenty žalobkyň nemohou uspět. Tribunál v bodech 89 až 99 napadeného rozsudku uvedl právně dostačujícím způsobem důvody, na základě kterých došel k závěru, že Komise oprávněně přičetla protiprávní jednání, jehož se dopustila společnost EniChem, nyní společnost [důvěrné], společnosti Versalis, aniž porušila příslušnou judikaturu Soudního dvora [16]. V tomto ohledu pouze odkážu na odůvodnění rozsudku ze dne 13. června 2013, Versalis v. Komise [17], ve kterém Soudní dvůr odmítl argumenty téže povahy vznesené v podobném kontextu, jelikož žalobkyně nepředložily žádný důkaz, který by podporoval tvrzení, že měl Soudní dvůr rozšířit odůvodnění přijaté v tomto rozsudku.

C – *K důkazu o účasti společnosti EniChem na kartelové dohodě a o době trvání protiprávního jednání (třetí důvod kasačního opravného prostředku)*

1. Argumenty účastnic řízení

28. Žalobkyně tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení a zkreslil skutkový stav a důkazy tím, že rozhodl, že se účastnily na kartelové dohodě v období od května 1993 do února 1994 a od října 2000 do května 2002. Tribunál konkrétně v bodě 173 napadeného rozsudku neprávem souhlasil se závěrem Komise, podle kterého lze počátek účasti společnosti EniChem na kartelové dohodě stanovit na datum schůzky ve Florencii ve dnech 12. a 13. května 1993, jelikož se veřejně nedistancovala od dohody o cílových trzích, která tam byla uzavřena. Tribunál také mylně dospěl k závěru, že dvě schůzky, které se konaly v Leverkusenu dne 23. dubna 2002 a v Neapoli dne 13. května 2002, měly protisoutěžní povahu.

29. Odůvodnění rozsudku je rovněž chybné, nebo přinejmenším nedostatečné. Žalobkyně proto žádají Soudní dvůr, aby znovu přezkoumal výtky Komise a omezil dobu trvání účasti na protiprávním jednání na období od února 1994 do října 2000.

30. Komise navrhuje, aby byl tento důvod odmítnut jako nepřípustný.

2. Analýza

31. Třetí důvod kasačního opravného prostředku musí být odmítnut jako nepřípustný, jelikož žalobkyně z velké části opakují argumenty předložené v prvním stupni, když zejména napadají posouzení, které provedl Tribunál ohledně skutečností a důkazů, které použila Komise za účelem prokázání data počátku a ukončení jejich účasti na kartelové dohodě (body 147 až 204 napadeného rozsudku), aniž přesně uvádějí, které skutečnosti a důkazy byly Tribunálem zkresleny, a aniž poukazují na chyby analýzy, které podle jejich názoru vedly k tomuto zkreslení [18].

16 — Zejména rozsudky ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, body 354 až 359); ze dne 11. prosince 2007, ETI a další (C-280/06, EU:C:2007:775), a ze dne 29. března 2011, ThyssenKrupp Nirosta v. Komise (C-352/09 P, EU:C:2011:191, body 143 až 157).

17 — EU:C:2013:386, body 51 až 60.

18 — V tomto ohledu zejména viz rozsudky ze dne 17. června 2010, Lafarge v. Komise (C-413/08 P, EU:C:2010:346, body 15 až 17), a Caffaro v. Komise (C-447/11 P, EU:C:2013:797, bod 25).

32. Stačí konstatovat, že v projednávaném případě Tribunál rozhodl (bod 168 napadeného rozsudku), že Komise mohla oprávněně dospět k závěru, že účast společnosti EniChem na kartelové dohodě začala na schůzce ve Florencii ve dnech 12. nebo 13. května 1993, když kromě jiných nepopřených skutečností a důkazů vycházela z toho, že společnost EniChem byla zohledněna v uzavřené dohodě a že nedistancovala se od ní. Žalobkyně, které nepředkládají žádný důkaz o tom, že se společnost EniChem ve skutečnosti od dohody dosažené na uvedené schůzce veřejně distancovala [19], přitom neuvádějí, v čem toto konstatování zkresluje skutečnosti nebo důkazy.

VI – **K důvodům kasačních opravných prostředků týkajícím se přezkumu legality pokut Tribunálem (věci C-93/13 P a C-123/13 P)**

A – *Ke stanovení základní částky pokuty (čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-123/13 P)*

1. Argumenty účastnic řízení

33. Čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku žalobkyň, který se skládá ze dvou částí, se týká posouzení, které provedl Tribunál ohledně stanovení základní částky pokuty, která jim byla uložena, ze strany Komise. Žalobkyně v rámci první části odkazují na body 239 a 240, 242, 247 a 249 napadeného rozsudku a tvrdí, že Tribunál porušil unijní právo, a především zásady ekvity, proporcionality a rovného zacházení, tím, že v plné jurisdikci nepřezkoumal důkazy, které předložily za účelem zpochybnění stanovení základní částky doplňkové částky pokuty ze strany Komise. Tribunál konkrétně nepřezkoumal jejich výtky vycházející z toho, že Komise nepoužila bod 18 pokynů pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení ES č. 1/2003 [20]. V rámci druhé části tohoto důvodu žalobkyně odkazují na svůj třetí důvod kasačního opravného prostředku a v tomto ohledu tvrdí, že násobící koeficient zohledňující dobu trvání stanovený v bodě 24 pokynů měl být snížen na 6,75, což by odpovídalo 6 rokům a 9 měsícům skutečné účasti společnosti Versalis na protiprávním jednání.

34. Komise se domnívá, že tento důvod, který pouze obecně odkazuje na argumenty vznesené v prvním stupni, musí být odmítnut jako nepřípustný.

2. Analýza

35. První část tohoto důvodu žalobkyň musí být odmítnuta jako nepřípustná, protože ve skutečnosti pouze usiluje o opětovný přezkum žaloby podané k Tribunálu, který v souladu s článkem 56 statutu Soudního dvora nespadá do jeho pravomoci [21]. V této souvislosti stačí uvést, že žalobkyně obecně odkazují na svoji žalobu v prvním stupni a dovolávají se důkazů, které nebyly vzaty Tribunálem v úvahu, avšak nevysvětlují, jakými právními vadami je stiženo jeho posouzení, ani nezpochybňují výklad nebo použití unijního práva z jeho strany [22]. Výtka vycházející z nepoužití bodu 18 pokynů musí být rovněž odmítnuta jako nepřípustná, jelikož se žalobkyně omezují pouze na tvrzení, že tato výtka byla vznesena v průběhu jednání před Tribunálem, které Komise popírá. Kromě toho a vzhledem k odpovědi, kterou navrhuji na třetí důvod kasačního opravného prostředku, je třeba rovněž zamítnout druhou část tohoto důvodu kasačního opravného prostředku.

19 — V tomto ohledu viz výše uvedený rozsudek Aalborg Portland a další v. Komise (EU:C:2004:6, body 81 až 85); rozsudky ze dne 28. června 2005, Dansk Rørindustri a další v. Komise (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 142 až 144); ze dne 25. ledna 2007, Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel v. Komise (C-403/04 P a C-405/04 P, EU:C:2007:52, body 47 a 48), a Archer Daniels Midland v. Komise (C-510/06 P, EU:C:2009:166, body 119 a 120).

20 — Úř. věst. 2006, L 201, s. 2; Zvl. vyd. 08/02, s. 205, dále jen „pokyny z roku 2006“.

21 — Zejména rozsudek ze dne 18. září 2003, Volkswagen v. Komise (C-338/00 P, EU:C:2003:473, bod 47).

22 — Zejména viz rozsudek ze dne 22. listopadu 2012, E.ON Energy v. Komise (C-89/11 P, EU:C:2012:738, body 112 až 114).

B – *Ke kvalifikaci recidivy společnosti Eni (prvním důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-93/13 P)*

1. Odůvodnění napadeného rozsudku

36. Tribunál v bodě 275 napadeného rozsudku rozhodl, že protiprávní jednání konstatované v článku 1 sporného rozhodnutí nemůže být v souvislosti se společností Eni považováno za recidivu. Z odůvodnění napadeného rozsudku (body 268 až 275) v podstatě vyplývá, že tento závěr současně odůvodňují dva druhy úvah.

37. První druh úvah vychází z toho, že Komise ve svých rozhodnutích Polypropylen a PVC II[23] „netvrdila, ani neprokázala“, že společnosti, na něž se tato rozhodnutí vztahují, a sice společnosti Anic SpA a EniChem, samostatně neurčovaly své chování na dotčeném trhu během doby trvání protiprávního jednání, a že tak se společností Eni tvořily hospodářskou jednotku (bod 272 napadeného rozsudku). Společnost Eni tak nebyla ani sankcionována, ani jí nebylo určeno oznámení námitek (body 272 a 274).

38. Druhý druh úvah vychází z toho, že společnost Eni neměla možnost jakožto mateřská společnost prokázat, že s oběma společnostmi sankcionovanými těmito rozhodnutími netvoří hospodářskou jednotku. Společnost Eni tedy nemohla nést odpovědnost za dřívější protiprávní jednání, aniž by došlo k porušení jejího práva na obhajobu, a konkrétně jejího práva zpochybnit případnou existenci hospodářské jednotky s oběma sankcionovanými společnostmi (body 273 a 274 napadeného rozsudku).

39. Tribunál nicméně v bodě 276 napadeného rozsudku rozhodl, že skutečnost, že vůči společnosti Eni nelze konstatovat recidivu, nemůže sama o sobě vést ke zrušení sporného rozhodnutí nebo ke snížení uložené pokuty, jelikož konstatování recidivy vůči společnosti Polimeri Europa, nyní společnosti Versalis, může odůvodnit zvýšení částky pokuty z důvodu recidivy.

2. Argumenty účastnic řízení

40. Komise v rámci svého prvního důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-93/13 P, který je rozdělen do dvou částí, tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že konstatoval, že neprávem zvýšila základní částku pokuty uložené společnosti Eni z důvodu recidivy. Konkrétně se zaměřuje na body 271 až 274 napadeného rozsudku.

41. V rámci první části tohoto důvodu Komise tvrdí, že Tribunál porušil zásadu dodržování práva na obhajobu při zjišťování recidivy tím, že v podstatě učinil závěr, že recidivu nelze vůči společnosti Eni uplatnit, jelikož tato společnost neměla možnost vyvrátit domněnku o celkové kontrole vykonávané nad společnostmi, kterým byla určena rozhodnutí Polypropylen a PVC II.

42. Komise poukazuje na rozsudek Tribunálu Shell Petroleum a další v. Komise[24] a tvrdí, že právo na obhajobu je zaručeno, jestliže v okamžiku, kdy oznamuje svůj záměr konstatovat recidivu, dává stranám možnost prokázat, že nejsou splněny podmínky pro její uplatnění. Tak tomu bylo i v projednávaném případě. Bod 416 oznámení námitek upozorňoval osoby, jimž bylo toto oznámení určeno, konkrétně na bod 28 první odrážku pokynů z roku 2006 týkající se recidivy, přičemž poznámka pod čarou 483 odkazovala v tomto ohledu na rozhodnutí PVC II a Polypropylen.

23 — Rozhodnutí Komise 94/599/ES ze dne 27. července 1994 v řízení podle článku [81 ES] (IV/31.865 – PVC) (Úř. věst. L 239, s. 14, dále jen „rozhodnutí PVC II“).

24 — Rozsudek ze dne 27. září 2012, Shell Petroleum a další v. Komise (T-343/06, EU:T:2012:478, bod 275).

Společnost Eni se přitom nepokusila vyvrátit domněnku o rozhodujícím vlivu, který vykonávala nad společnostmi, jimž byla určena rozhodnutí Polypropylen a PVC II, ani se s ohledem na dobu, jež uplynula od přijetí těchto dvou rozhodnutí, dovolávat nemožnosti předložit relevantní důkazy v tomto ohledu.

43. Komise dodává, že účelem zohlednění recidivy není zpětně sankcionovat za první protiprávní jednání, ale pouze vyvodit důsledky z nového protiprávního jednání, jehož se podnik dopustil.

44. Komise v rámci druhé části svého prvního důvodu tvrdí, že se Tribunál v každém případě rovněž dopustil zjevného porušení článku 101 SFEU tím, že rozhodl, že nemohla přičíst společnosti Eni odpovědnost za protiprávní jednání, k němuž došlo v minulosti a za které nebyla sankcionována. Konstatování recidivy nevychází z uložení dřívější peněžité sankce, ale pouze z existence předchozího protiprávního jednání.

45. V projednávaném případě se přitom o recidivě společnosti Eni nerozhodlo na základě toho, že byla „zodpovědná za předchozí protiprávní jednání“, ale proto, že byla výhradním vlastníkem dceřiné společnosti, které byla dříve uložena pokuta, a že podnik, který s touto společností tvoří, se dopustil nového protiprávního jednání, které musí vést k uložení pokuty, která by měla být z důvodu recidivy zvýšena.

46. Společnost Eni naopak tvrdí, že nemůže být považována za recidivistku, protože nikdy neměla nic do činění s věcmi Polypropylen a PVC II, nebyla jí určena rozhodnutí o protiprávním jednání, a dokonce v nich ani nebyla zmíněna, neobdržela žádné žádosti o informace ani oznámení námitek a nikdy nebyla vyslechnuta v rámci slyšení. *Ex post* přičtení odpovědnosti za recidivu na základě předpokladu, který nikdy neměla možnost vyvrátit, je neslučitelné se zásadou dodržování práva na obhajobu, jak konstatoval Tribunál.

3. Analýza

47. Nejprve je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora nemusí unijní orgány prokazovat právní zájem na podání opravného prostředku proti rozsudku Tribunálu [25]. Proto skutečnost, že první důvod kasačního opravného prostředku Komise směřuje proti odůvodnění napadeného rozsudku, ve kterém Tribunál konstatoval pochybení, kterého se Komise dopustila tím, že rozhodla o recidivě společnosti Eni v článku 1 sporného rozhodnutí, aniž zrušil uvedené rozhodnutí, nemůže vést k tomu, aby Soudní dvůr prohlásil uvedený kasační opravný prostředek za nepřípustný z důvodu nedostatku právního zájmu na jeho podání.

48. Po tomto upřesnění je třeba, aby byla před přezkumem opodstatněnosti důvodu kasačního opravného prostředku vzneseného Komisí stručně připomenuta relevantní judikatura Soudního dvora týkající se recidivy v oblasti unijního práva hospodářské soutěže [26] a jasně definován problém vznesený v projednávané věci. Jak vyplývá z výše uvedeného, v této věci jde o konkrétní případ konstatování recidivy v rámci následných protiprávních jednání, kterých se dopustily společnosti skupiny, a konkrétně specifické situace, ve které je recidiva mateřské společnosti konstatována pouze na základě dřívějšího chování jedné z jejích dceřiných společností.

25 — Viz rozsudek ze dne 8. července 1999, Komise v. Anic (C-49/92 P, EU:C:1999:356, body 171 a 172).

26 — V tomto ohledu zejména viz: Piernas López, J. J., *The aggravating Circumstance of Recidivism and the Principle of Legality in the EC Fining Policy: nulla poena sine lege?*, World Competition, 2006, sv. 29, č. 3, s. 441; Bosco a další, *Ombres et lumières du traitement de la récidive par le droit des pratiques anticoncurrentielles*, Concurrences, 2010, č. 4, s. 13; zejména, Barennes, M. a Wolf, G., *Cartel Recidivism in the Mirror of EU Case Law*, Journal of European Competition Law & Practice, září 2011, a Wils, W. P. J., *Recidivism in EU Antitrust Enforcement: A Legal and Economic Analysis, World Competition*, 2012, sv. 35, č. 1.

a) Úvodní poznámky ke specifickému rázu konstatování recidivy v rámci následných protiprávních jednání, kterých se dopustily společnosti skupiny

49. Výše pokuty, kterou Komise může v souladu s čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 [27] uložit podnikům nebo sdružením podniků, pokud se úmyslně nebo z nedbalosti dopustily jednání v rozporu s články 101 SFEU a 102 SFEU, se stanoví v závislosti na závažnosti protiprávního jednání, a v případě potřeby v závislosti na délce jeho trvání [28].

50. Recidiva je jedním z prvků, ke kterému je třeba podle ustálené judikatury Soudního dvora [29] i Tribunálu přihlédnout při posuzování závažnosti protiprávního jednání z titulu přitěžujících okolností [30]. Od té doby, co je recidiva stanovená v pokynech [31], je přitěžující okolností, která může odůvodnit zvýšení základní částky pokuty uložené každému podniku, který je shledán vinným z toho, že pokračuje ve stejném či obdobném protiprávním jednání, kterého se podle konstatování Komise nebo vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž dopustil již dříve, nebo že takové jednání opakuje.

51. Konstatování a posouzení specifických charakteristik recidivy, jejichž účelem je motivovat podniky, které vykazují sklony k porušování pravidel práva hospodářské soutěže, aby změnily své chování [32], spadá do posuzovací pravomoci Komise, pokud jde o volbu prvků, ke kterým je třeba přihlédnout pro účely stanovení výše pokut [33].

52. Kromě těchto upřesnění Soudní dvůr na rozdíl od Tribunálu nikdy dříve skutečně nedefinoval pojem „recidiva“.

53. Podle nejběžnější definice [34] používané Tribunálem „pojem ‚recidiva‘, tak jak je chápán v některých vnitrostátních právních řádech, znamená, že se určitá *osoba* dopustila nových protiprávních jednání poté, co jí byla uložena *sankce* za podobná protiprávní jednání“ [35].

54. Soudní dvůr [36] však rozhodl – a tím potvrdil judikaturu Tribunálu v tomto ohledu [37] – že „pojem ‚recidiva‘ nutně nepředpokládá předchozí uložení peněžité sankce, ale pouze předchozí konstatování, že bylo porušeno právo hospodářské soutěže Společenství“.

55. Konstatování recidivy v unijním právu hospodářské soutěže tudíž velmi schematicky vyžaduje, aby se tentýž pachatel (totožnost pachatele) opakovaně dopustil téhož protiprávního jednání (totožnost protiprávního jednání).

27 — Úř. věst. 2003, L 1, s. 1; Zvl. vyd. 08/02, s. 205. Dříve, čl. 15 odst. 2 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3).

28 — Zejména viz rozsudek ze dne 17. července 1997, Ferriere Nord v. Komise (C-219/95 P, EU:C:1997:375, bod 32).

29 — Viz rozsudky Aalborg Portland a další v. Komise (EU:C:2004:6, bod 91); ze dne 8. února 2007, Groupe Danone v. Komise (C-3/06 P, EU:C:2007:88, bod 26), a Lafarge v. Komise (EU:C:2010:346, bod 63).

30 — Rozsudek ze dne 29. června 2006, SGL Carbon v. Komise (C-308/04 P, EU:C:2006:433, bod 71).

31 — Viz bod 2 pokynů pro výpočet pokut uložených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3; Zvl. vyd. 08/01, s. 171, dále jen „pokyny z roku 1998“), a bod 28 pokynů z roku 2006.

32 — Zejména viz rozsudek Groupe Danone v. Komise (EU:C:2007:88, bod 39).

33 — Zejména viz rozsudek Ferriere Nord v. Komise (EU:C:1997:375, bod 33).

34 — Zejména viz rozsudky Thyssen Stahl v. Komise (T-141/94, EU:T:1999:48, bod 617); Michelin v. Komise (T-203/01, EU:T:2003:250, bod 284); Shell Petroleum a další v. Komise (T-38/07, EU:T:2011:355, bod 91); Eni v. Komise (T-39/07, EU:T:2011:356, bod 162); ThyssenKrupp Liften Ascenseurs v. Komise (T-144/07, T-147/07 až T-150/07 a T-154/07, EU:T:2011:364, bod 308), a Saint-Gobain Glass France a další v. Komise (T-56/09 a T-73/09, EU:T:2014:160, bod 305).

35 — Lze uvést, že Tribunál ve svém rozsudku Shell Petroleum a další v. Komise (EU:T:2012:478, bod 247), rozhodl, že „pojem ‚recidiva‘ je třeba chápat v tom smyslu, že se vztahuje na případy, kdy se stejný *podnik*, poté co byl sankcionován za protiprávní jednání, dopustí nového podobného protiprávního jednání“, což není totéž.

36 — Rozsudek Groupe Danone v. Komise (EU:C:2007:88, bod 41).

37 — Rozsudky Groupe Danone v. Komise (T-38/02, EU:T:2005:367, bod 363), a BPB v. Komise (T-53/03, EU:T:2008:254, bod 387).

56. Konstatování recidivy podniků vlastněných společnostmi, které jsou součástí skupiny společností, má však určitý specifický ráz, jak o tom svědčí projednávaná věc. Tato věc totiž ilustruje obtíže, které mohou nastat při posuzování stavu recidivy vycházející z totožnosti pachatele, a to nikoli obecně, ale v konkrétním případě, v němž jsou následná jednání v rozporu s právem hospodářské soutěže přičitatelná různým společnostem téže skupiny, přičemž recidiva vycházející z podobnosti protiprávních jednání zde není předmětem diskuze.

57. Následující analýza se proto netýká splnění podmínek pro konstatování recidivy obecně, ale pouze přípustnosti praxe Komise [38] spočívající v tom, že je z titulu přitěžující okolnosti recidivy zvýšena základní částka pokuty uložená společnosti, jež je součástí skupiny společností, za jednání v rozporu s pravidly hospodářské soutěže, jelikož Komise uplatňuje širokou definici podniku jako hospodářské jednotky ve smyslu judikatury Akzo Nobel [39].

58. V tomto ohledu pouze připomenu, že z uvedené judikatury vyplývá, že protiprávní chování dceřiné společnosti může být přičteno mateřské společnosti, zejména pokud tato dceřiná společnost, ačkoli má vlastní právní subjektivitu, „samostatně neurčuje“ své chování na trhu, ale v zásadě uplatňuje pokyny, které jí uděluje mateřská společnost, především s ohledem na hospodářské, organizační a právní vazby, které spojují tyto dva právní subjekty.

59. Je tak třeba připustit, že v konkrétním případě, kdy mateřská společnost vlastní všechen nebo v podstatě všechen kapitál své dceřiné společnosti, může vykonávat rozhodující vliv na chování této společnosti a existuje vyvratitelná domněnka, že rozhodující vliv na chování své dceřiné společnosti vykonává. Za těchto podmínek stačí Komisi prokázat, že všechen kapitál dceřiné společnosti vlastní její mateřská společnost, aby bylo možné předpokládat, že mateřská společnost vykonává rozhodující vliv na obchodní politiku této dceřiné společnosti, a považovat mateřskou společnost za společně a nerozdílně odpovědnou za zaplacení pokuty uložené její dceřiné společnosti, pokud tato mateřská společnost, která nese důkazní břemeno, chce-li tuto domněnku vyvrátit, nepředloží dostatečné důkazy k prokázání, že se její dceřiná společnost chová na trhu samostatně.

60. Tři z tohoto hlediska teoreticky možné hlavní případy lze popsat následovně. Především lze přihlédnout k dřívějšímu protiprávnímu jednání dceřiné společnosti skupiny za účelem prokázání recidivy jiné dceřiné společnosti této skupiny. Dále lze přihlédnout k dřívějšímu protiprávnímu jednání dceřiné společnosti skupiny za účelem prokázání recidivy mateřské společnosti z důvodu chování téže dceřiné společnosti nebo jiné dceřiné společnosti skupiny. Konečně lze přihlédnout k dřívějšímu protiprávnímu jednání dceřiné společnosti skupiny za účelem prokázání recidivy mateřské společnosti skupiny [40], přičemž tato společnost je sankcionována za své vlastní chování [41]. Poslední případ je případem, o který se jedná v projednávané věci.

61. Co tyto tři případy sbližuje a zároveň je předmětem projednávaného sporu, je skutečnost, že Komise tím, že uplatňuje pojem „podnik“ jakožto hospodářskou jednotku, může zvýšit sankci uloženou mateřské společnosti na základě předchozího protiprávního jednání, jehož se dopustil podnik, za který odpovídá dceřiná společnosti, kterou tato mateřská společnost ovládá, a to přesto, že uvedená mateřská společnost nebyla za toto první protiprávní jednání sankcionována a neměla nic do činění s řízením, které vedlo k přijetí tohoto prvního rozhodnutí.

38 — Tedy praxe, kterou budu v následující analýze označovat jako „spornou rozhodovací praxi Komise“.

39 — Zejména viz rozsudky Akzo Nobel a další v. Komise (EU:C:2009:536, body 54, 55 a 58), a Komise v. Siemens Österreich a další (C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, body 41 až 48 a citovaná judikatura).

40 — Naopak případ, kdy se přihlédne k dřívějšímu protiprávnímu jednání mateřské společnosti skupiny za účelem prokázání přitěžující okolnosti recidivy dceřiné společnosti uvedené skupiny, by byl rovněž teoreticky možný; v tom smyslu Bernardeau, L. a Christienne, J.-P., *Les amendes en droit de la concurrence, Pratique décisionnelle et contrôle juridictionnel du Droit de l'Union*, Larcier, 2013, č. I.270.

41 — Tento schématický popis samozřejmě pomíjí složitosti, které se mohou objevit v případě vývoje právní struktury skupiny společností mezi konstatováním a sankcionováním obou protiprávních jednání.

62. Tribunál již měl příležitost opakovaně zkoumat legalitu této rozhodovací praxe Komise. Jeho postoj obecně osciluje mezi třemi postoji, přičemž první z nich tuto praxi v zásadě připouští [42], čímž vytváří prostor pro rozvoj sporné rozhodovací praxe Komise, druhý postoj ji odmítá v podstatě z důvodu porušení velmi striktní povinnosti uvést odůvodnění [43] a třetí jí v zásadě odmítá [44] z důvodů týkajících se zejména dodržování práva na obhajobu mateřských společností, které jsou za takových podmínek považovány za recidivistky.

63. Soudní dvůr měl do této chvíle pouze jednu příležitost přezkoumat posouzení rozhodovací praxe Komise Tribunálem. Ve svých nedávných rozsudcích Eni v. Komise [45] a Versalis v. Komise [46], vyhlášených po vydání napadeného rozsudku, Soudní dvůr potvrdil rozsudky Tribunálu Eni v. Komise [47] a Polimeri Europa v. Komise [48], kterými bylo zrušeno rozhodnutí o recidivě mateřské společnosti za podobných, nebo dokonce stejných okolností, jaké jsou okolnosti projednávaného případu. Soudní dvůr v podstatě rozhodl, že pokud se Komise rozhodne uložit určité společnosti pokutu za porušení pravidel hospodářské soutěže a z titulu recidivy zvýšit základní částku této pokuty, musí „společně s rozhodnutím, kterým je tato pokuta ukládána [49], předložit popis, na jehož základě mohou unijní soudy i tato společnost seznat, *v jakém postavení a v jaké míře* se ona společnost na dřívějším protiprávním jednání podílela“. Zejména pokud má Komise za to, že dotčená společnost byla součástí podniku, jemuž bylo určeno rozhodnutí o dřívějším protiprávním jednání, musí toto tvrzení odůvodnit právně dostačujícím způsobem.

64. V těchto dvou rozsudcích měl Soudní dvůr za to, že sporné rozhodnutí, kterým byla mateřské společnosti skupiny společností uložena pokuta, jejíž základní částka byla zvýšena z důvodu recidivy za okolností velmi podobných okolnostem projednávaného případu, nebylo dostatečně odůvodněno, jelikož z informací v něm uvedených nebylo možné v žádném případě seznat, *v jakém postavení a v jaké míře* se rozhodnutí Polypropylén a rozhodnutí PVC II vztahovala na uvedenou mateřskou společnost, které nebylo určeno ani jedno z těchto dvou rozhodnutí [50].

65. Z těchto rozsudků vyplývá, že Soudní dvůr v zásadě nevylučuje možnost, že Komise uplatní přitěžující okolnost recidivy za takových okolností, o jaké se jedná v projednávaném případě, avšak přípustnost této praxe podmiňuje tím, že rozhodnutí, kterým se konstatuje druhé protiprávní jednání a uplatňuje recidiva vůči mateřské společnosti, splňuje alespoň specifické požadavky na odůvodnění, které stanoví. Je však nutné poznamenat, že Soudní dvůr analyzuje situaci ve fázi přijetí rozhodnutí, kterým se uplatňuje recidiva, a konstatuje druhé protiprávní jednání, a nikoli ve fázi přijetí rozhodnutí, kterým se konstatuje první protiprávní jednání, jak učinil Tribunál v napadeném rozsudku.

42 — Viz rozsudky Michelin v. Komise (T-203/01, EU:T:2003:250, bod 290), a Shell Petroleum a další v. Komise (EU:T:2012:478).

43 — Viz rozsudky Tribunálu ze dne 13. července 2011, Eni v. Komise (T-39/07, EU:T:2011:356, body 161 až 171), a Polimeri Europa v. Komise (T-59/07, EU:T:2011:361, body 293 až 303). Soudní dvůr potvrdil tyto dva rozsudky v uvedeném pořadí ve svých níže přezkoumaných rozsudcích ze dne 8. května 2013, Eni v. Komise (EU:C:2013:289), a ze dne 13. června 2013, Versalis v. Komise (EU:C:2013:386).

44 — Viz rozsudky ThyssenKrupp Liften Ascenseurs v. Komise (EU:T:2011:364, body 308, 319, 320 a 322), a Saint-Gobain Glass France a další v. Komise (EU:T:2014:160, body 317 až 320). Kasační opravný prostředek podaný proti rozsudku ThyssenKrupp Liften Ascenseurs v. Komise byl vyškrtnut usnesením ze dne 8. května 2012, ThyssenKrupp Elevator CENE (dříve ThyssenKrupp Aufzüge), a ThyssenKrupp Fahrtreppen v. Komise (C-503/11 P, EU:C:2012:277).

45 — EU:C:2013:289, bod 129.

46 — EU:C:2013:386, bod 142.

47 — EU:T:2011:356.

48 — EU:T:2011:361.

49 — Je zde třeba uvést, že i když Soudní dvůr zmiňuje pouze odůvodnění rozhodnutí, kterým se ukládá pokuta a konstatuje recidiva, bere nicméně v rámci přezkumu, který v daném případě provádí, v úvahu odůvodnění oznámení námitek (viz rozsudky ENI v. Komise (EU:C:2013:289, bod 130), a Versalis v. Komise (EU:C:2013:386, bod 143), což je faktor, ke kterému budu mít příležitost se vrátit.

50 — Je třeba poznamenat, že samotný Tribunál rozhodl, že sporné rozhodnutí neobsahuje dostatek podrobných a přesných důkazů, na jejichž základě by bylo možno odůvodnit, že protiprávní jednání zopakoval týž podnik, což vůbec není totéž; viz rozsudek ENI v. Komise (EU:T:2011:356, bod 171), a Polimeri Europa v. Komise (EU:T:2011:361, bod 303).

b) Neslučitelnost přístupu Tribunálu s judikaturou Soudního dvora a vyřešení kasačního opravného prostředku

66. Ve světle výše uvedeného je tedy třeba přezkoumat první důvod kasačního opravného prostředku Komise, ve kterém v podstatě tvrdí, že na rozdíl od toho, jak rozhodl Tribunál, může být recidiva uplatněna vůči mateřské společnosti skupiny společností v případě, že jí předtím nebyla uložena žádná sankce, prokáže-li se, že tato společnost tvoří s jinou společností, jež byla dříve sankcionována, hospodářskou jednotku a že měla při přijetí druhého rozhodnutí o uplatněné recidivy možnost vyvrátit domněnku, že ve skutečnosti vykonávala rozhodující vliv na dříve sankcionovanou společnost.

67. Především bych chtěl zdůraznit, že je patrně nesporné, že napadený rozsudek, který je součástí třetí a poslední řady judikatury Tribunálu a který v zásadě vylučuje, aby byla za takových okolností, o jaké se jedná v projednávaném případě, konstatována recidiva, je neslučitelný s judikaturou Soudního dvora.

68. Nesprávná právní posouzení, jichž se dopustil Tribunál a která by mohla odůvodnit zrušení napadeného rozsudku, však neznamenají, že je třeba kasačnímu opravnému prostředku Komise vyhovět, ani že je třeba zrušit rozsudek Tribunálu, pokud se výrok napadeného rozsudku jeví jako opodstatněný z jiných právních důvodů [51].

69. Posouzení Tribunálu, podle kterého Komise nemohla uplatnit přitěžující okolnost recidivy vůči společnosti Eni, se přitom jeví na první pohled odůvodněné, zejména s ohledem na požadavky uložené Soudním dvorem v jeho rozsudcích Eni v. Komise [52] a Versalis v. Komise [53]. Zvláště se zdají být odůvodněné s ohledem na požadavky na zaručení práva na obhajobu mateřské společnosti sankcionované za recidivu za takových okolností, jako jsou okolnosti v projednávaném případě, což je otázka, ke které neměl Soudní dvůr dosud příležitost se vyjádřit.

i) Neslučitelnost přístupu Tribunálu s judikaturou Soudního dvora

70. Z napadeného rozsudku vyplývá, že nebylo v podstatě možné uplatnit vůči mateřské společnosti recidivu za okolností projednávané věci, to znamená v situaci, kdy byla první sankce za porušení pravidel hospodářské soutěže uložena dceřiné společnosti uvedené mateřské společnosti, aniž bylo *automaticky* dotčeno právo této mateřské společnosti na obhajobu. Mateřská společnost v takové situaci totiž nemohla „v okamžiku dřívějšího protiprávního jednání“ [54] vyvrátit domněnku, že ve skutečnosti vykonávala rozhodující vliv na svou sankcionovanou dceřinou společnost. Důvody, proč mateřská společnost nemohla zajistit svoji obranu, spočívají v tom, že jí nebylo určeno rozhodnutí, kterým bylo konstatováno první protiprávní jednání, že za tato protiprávní jednání nebyla sankcionována a že neobdržela v souvislosti s tímto konstatováním oznámení námitek [55].

71. Z napadeného rozsudku tak vyplývá, že recidiva právnické osoby nemůže být konstatována, nebyla-li uvedené osobě dříve uložena sankce. Každé konstatování recidivy tudíž podléhá nejen přičtení dvou následných podobných protiprávních jednání témuž *podniku*, ale také uložení skutečné sankce téže *osobě* v souvislosti s těmito protiprávními jednáními. Pojem „recidiva“ tedy předpokládá uložení skutečné sankce téže *osobě* za dvě následná podobná protiprávní jednání [56].

51 — Zejména viz rozsudky ze dne 9. června 1992, Lestelle v. Komise (C-30/91 P, EU:C:1992:252, bod 28); ze dne 15. prosince 1994, Finsider v. Komise (C-320/92 P, EU:C:1994:414, bod 37).

52 — EU:C:2013:289.

53 — EU:C:2013:386.

54 — Viz bod 274 *in fine* napadeného rozsudku.

55 — Tribunál rovněž uvádí, že společnost Eni nebyla vyslechnuta v rámci správního řízení, které vedlo k přijetí rozhodnutí konstatujících první protiprávní jednání; viz bod 272 *in fine* napadeného rozsudku.

56 — Musím poznamenat, aniž chci zabíhat do podrobností, že ve svém pozdějším rozsudku Saint-Gobain Glass France a další v. Komise (EU:T:2014:160, bod 320), Tribunál uvedl, že „skutečnost, že nebyla v dřívějším rozhodnutí konstatována existence hospodářské jednotky mezi mateřskou společností a její dceřinou společností“, je považována za rozhodující spíše než skutečnost, že mateřské společnosti nebylo určeno oznámení námitek a dřívější rozhodnutí.

72. Obecný postoj k recidivě, který zastává Tribunál v napadeném rozsudku, je v přímém rozporu s tím, co Soudní dvůr rozhodl ve svém rozsudku Groupe Danone v. Komise [57]. V každém případě není ani soudržný s postojem, který zastává Soudní dvůr ve svých rozsudcích Eni v. Komise [58] a Versalis v. Komise [59].

73. Z těchto rozsudků totiž vyplývá, že konstatování recidivy v takové situaci, o jakou se jedná v projednávaném případě, nelze v zásadě vyloučit za předpokladu, že jsou s ním spojeny nezbytné záruky, a zejména je dodržena stanovená povinnost uvést odůvodnění. Z toho lze v širším smyslu vyvodit, že obtíže, které toto konstatování vyvolává, a to zejména pokud jde o dodržení práva mateřské společnosti na obhajobu, musí být vyřešeny nikoli ve fázi přijetí prvního rozhodnutí o protiprávním jednání, jak rozhodl Tribunál, ale ve fázi přijetí druhého rozhodnutí o protiprávním jednání, jak tvrdila Komise.

74. Tribunál se tak dopustil nesprávného právního posouzení tím, že rozhodl, že protiprávní jednání konstatované v článku 1 sporného rozhodnutí, jehož se dopustila společnost Eni, nemůže být v souvislosti s touto společností považováno za recidivu, přičemž vycházel pouze z úvahy, že vzhledem k tomu, že společnost Eni nebyla sankciována rozhodnutími Polypropylen a PVC II uplatňovanými Komisí a že jí nebylo v souvislosti s přijetím těchto dvou rozhodnutí určeno oznámení námitek, nemohla v okamžiku dřívějšího protiprávního jednání předložit argumenty za účelem popření, že tvoří hospodářskou jednotku s podniky sankcionovanými těmito rozhodnutími.

75. První důvod kasačního opravného prostředku, který vznesla Komise, je tudíž v první části opodstatněný. Neznamená to však, že je třeba kasačnímu opravnému prostředku vyhovět, jelikož napadený rozsudek je odůvodněn na jiném právním základě, což jsou v projednávaném případě dva důvody.

ii) Konstatování nedostatečného odůvodnění sporného rozhodnutí

76. Především je třeba uvést, že podle všeho se nelze domnívat, že sporné rozhodnutí splňuje požadavky na odůvodnění stanovené Soudním dvorem v jeho rozsudcích Eni v. Komise [60] a Versalis v. Komise [61], jelikož neuvádí, *v jakém postavení*, a hlavně *v jaké míře* se rozhodnutí Polypropylen a PVC II vztahovala na společnost Eni.

77. Body 540 a 541 odůvodnění sporného rozhodnutí, citované Tribunálem v bodě 235 napadeného rozsudku, se totiž omezují na tvrzení, že společnost Eni je třeba považovat za recidivistku, a na upřesnění, obsažené v poznámce pod čarou 517, že společnosti Anic, dceřiné společnosti společnosti Eni, byla rozhodnutím Polypropylen ze dne 23. dubna 1986 uložena sankce za účast na kartelové dohodě, a že společnosti EniChem byla na základě rozhodnutí PVC II ze dne 27. července 1994 uložena sankce za účast na kartelové dohodě.

78. Vzhledem k tomu, že účastnice řízení byly vyzvány, aby se na jednání k těmto dvěma rozsudkům z pohledu recidivy vyjádřily, lze v linii těchto dvou rozsudků předpokládat potvrzení rozsudku Tribunálu prostřednictvím nahrazení odůvodnění, jelikož Soudní dvůr má dostatečné informace k tomu, aby rozhodl, že posouzení legality sporného rozhodnutí ze strany Tribunálu je v každém případě opodstatněné, jelikož je toto rozhodnutí nedostatečně odůvodněno.

57 — EU:C:2007:88, bod 41.
58 — EU:C:2013:289.
59 — EU:C:2013:386.
60 — EU:C:2013:289.
61 — EU:C:2013:386.

79. Nicméně se domnívám, že by Soudní dvůr měl využít příležitosti, kterou mu projednávané věci nabízí, aby prohloubil svou analýzu legality rozhodovací praxe Komise a aby se kromě již zjištěného problému odůvodnění vyjádřil k podstatnější otázce zaručení práva na obhajobu osoby považované za recidivistku, která s touto praxí souvisí.

iii) Konstatování porušení práva na obhajobu společnosti Eni

80. I když pro účely unijního práva hospodářské soutěže nemusí konstatování recidivy vůči *osobě* nutně předpokládat, jak rozhodl Soudní dvůr ve svém rozsudku Groupe Danone v. Komise [62], uložení předchozí sankce této *osobě*, ale pouze konstatování předchozího protiprávního jednání, předpokládá se však přinejmenším, že tato osoba byla od počátku řízení vedoucímu k uložení sankce a konstatování její recidivy předem a s poskytnutím důvodů informována tak, aby si mohla v plném rozsahu zajistit účinnou obhajobu v tomto ohledu.

81. Takový požadavek platí tím spíše v rámci uplatňování práva hospodářské soutěže na skupiny společností, pokud se z důvodu recidivy uvažuje o zvýšení sankce uložené určité osobě nikoli na základě rozhodnutí, kterým se konstatuje podobné dřívější protiprávní jednání, jehož se dopustila uvedená osoba, tj. na základě skutečnosti, která byla konstatována a prokázána konečným rozhodnutím, ale pouze na základě konstatování, že by jí případně bylo nebo mohlo být přičteno předchozí podobné protiprávní jednání, aniž bylo konstatováno rozhodnutím, které by jí bylo určeno.

82. Konstatování recidivy za takových okolností, o jaké se jedná v projednávaném případě, by tak bylo možné případně připustit pouze tehdy, pokud by Komise nad rámec požadavků na odůvodnění, které stanovil Soudní dvůr ve svých rozsudcích Eni v. Komise [63] a Versalis v. Komise [64], striktně dodržela záruku práva na obhajobu společnosti, která je považována za recidivistku.

83. Komise tedy musí v první řadě zaslat mateřské společnosti oznámení námitek, ve kterém výslovně uvede záměr ji sankcionovat a zvýšit její sankci z důvodu recidivy, přičemž přesně sdělí na jakém základě a z jakých důvodů tak činí. Nestačí proto, aby se Komise pouze zmínila o existenci rozhodnutí, kterým bylo konstatováno dřívější protiprávní jednání. Musí naopak a mimoto v případě, že uvedené rozhodnutí sankcionuje jinou společnost, aniž zahrnuje, nebo dokonce zmiňuje mateřskou společnosti, uvést nejen to, že při konstatování recidivy mateřské společnosti vychází z předpokladu, že tato společnost ve skutečnosti vykonává rozhodující vliv na sankcionovanou společnost, ale i důvody, které podle jejího názoru tento předpoklad podporují, jakož i důvody, proč považuje za nezbytné zvýšit její sankci z důvodu recidivy.

84. Pouze za těchto podmínek může být předem a řádně informovaná mateřská společnost schopna vyvrátit domněnku, že existuje základ pro konstatování recidivy, a zajistit si tak účinnou obranu s ohledem na přijetí konečného rozhodnutí o uložení sankce. Tento požadavek se musí uplatňovat intenzivně, jelikož se mateřské společnosti stále setkávají s praktickými obtížemi při snaze vyvrátit, někdy i několik let poté, předpoklad, že ve skutečnosti vykonávaly rozhodující vliv na svou dceřinou společnost odpovědnou a sankcionovanou za první protiprávní jednání.

85. V tomto ohledu je třeba uvést, že tyto požadavky jsou více či méně stejné jako ty, které by musela Komise splnit v případě, že by skutečně přičetla první protiprávní jednání mateřské společnosti jakožto společnosti, která ve skutečnosti vykonávala rozhodující vliv na svou sankcionovanou dceřinou společnost. Jednoduše řečeno, dodržet tyto požadavky je v tomto případě nutné, až když je, abych tak řekl, přičitatelnost prvního protiprávního jednání mateřské společnosti aktivována.

62 — EU:C:2007:88, bod 41.

63 — EU:C:2013:289, bod 129.

64 — EU:C:2013:386, bod 142.

86. Je třeba totiž připomenout, jak vyplývá z ustálené judikatury, že zásada dodržování práva na obhajobu vylučuje, aby mohlo být za legální rozhodnutí považováno rozhodnutí, kterým Komise ukládá podniku pokutu v oblasti hospodářské soutěže, aniž jí předtím zašle oznámení námitek vznesených vůči ní, přičemž oznámení námitek musí vzhledem ke svému významu jakožto základní procesní záruky nejen jednoznačně určovat právnickou osobu, které mohou být uloženy pokuty, což zahrnuje identifikaci této osoby [65], ale také uvádět, v jakém postavení se této právnické osobě tvrzené skutečnosti vytýkají, a jsou jí tedy určeny [66].

87. Komise v projednávaném případě ve svých písemnostech uvedla, že oznámení námitek upozorňovalo osoby, jimž bylo určeno, na recidivu [67].

88. Za takových okolností, o jaké se jedná v projednávané věci, přitom nemůže mít Komise za to, že splnila své povinnosti jednoduchou zmínkou v textu oznámení. Naopak jí příslušelo, aby v oznámení námitek uvedla důvody, proč vychází z předpokladu, že společnost Eni vykonávala rozhodující vliv na své dvě dceřiné společností, jimž byla těmito rozhodnutími uložena sankce, jakož i důvody, proč hodlá tento předpoklad aktivovat za účelem zvýšení sankce, kterou jí zamýšlí uložit.

89. Splnění těchto požadavků bylo o to důležitější, jelikož společnost Eni neměla nic do činění s řízením, ve kterém byla konstatována první protiprávní jednání, neboť jí konečná rozhodnutí nebyla určena, ani v nich nebyla zmíněna, a samotná možnost, že jí lze konstatovaná protiprávní jednání jejích dceřiných společností přičíst, nebyla vůbec vzpomenuta.

90. Bez ohledu na nedostatky, kterými je stižen napadený rozsudek, musí být posouzení Tribunálu, podle kterého Komise nemohla uplatnit přitěžující okolnost recidivy vůči společnosti Eni, v důsledku toho potvrzeno, přičemž sporné rozhodnutí je patrně v každém případě stiženo porušením práva na obhajobu společnosti Eni a nedostatečným odůvodněním.

C – Ke kvalifikaci recidivy společnosti Versalis a k uložení společného a nerozdílného zaplacení zvýšení pokuty společnosti Eni (pátý důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-123/13 P)

1. Odůvodnění napadeného rozsudku

91. Tribunál v bodech 277 až 280 napadeného rozsudku v podstatě rozhodl, že se Komise mohla opírat o rozhodnutí PVC II, kterým byla společnosti EniChem uložena sankce, za účelem konstatování recidivy vůči společnosti Polimeri Europa, nyní společnosti Versalis, a zvýšení pokuty, za jejíž zaplacení byla společnost Eni společně a nerozdílně odpovědná, jelikož společnost Polimeri Europa je hospodářským nástupcem společnosti EniChem, pokud jde o činnost související s chloroprenovým kaučukem, a jako taková odpovědná za druhé protiprávní jednání, kterého se tato společnost dopustila v období od 13. května 1993 do 31. prosince 2001, jak bylo konstatováno ve sporném rozhodnutí.

65 — Rozsudek Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise (T-305/94 až T-307/94, T-313/94 až T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, EU:T:1999:80, bod 978).

66 — Viz zejména rozsudky Musique Diffusion française v. Komise (100/80 až 103/80, EU:C:1983:158, bod 14); Compagnie Maritime Belge Transports a další v. Komise (C-395/96 P a C-396/96 P, EU:C:2000:132, body 142 až 145); Papierfabrik August Koehler a další v. Komise (C-322/07 P, C-327/07 P a C-338/07 P, EU:C:2009:500, body 34 až 48); Akzo Nobel a další v. Komise (EU:C:2009:536, body 57 až 64), a Ballast Nedam v. Komise (C-612/12 P, EU:C:2014:193, body 24 až 30).

67 — Viz bod 42 tohoto stanoviska.

92. Tribunál v bodech 281 a 282 napadeného rozsudku naopak rozhodl, že se Komise nemůže opírat o rozhodnutí Polypropylen za účelem uplatnění recidivy vůči společnosti Polimeri Europa, a to hlavně z toho důvodu, že společnost Eni nelze považovat za recidivistku z důvodů uvedených v bodech 272 až 274 napadeného rozsudku, jež jsem výše přezkoumal. Tribunál tedy prohlásil sporné rozhodnutí v tomto ohledu za protiprávní (bod 287 napadeného rozsudku), a na tomto základě se rozhodl snížit procentuální zvýšení částky pokuty uložené žalobkyním z 60 na 50 % (bod 367 napadeného rozsudku).

2. Argumenty účastnic řízení

93. V pátém důvodu kasačního opravného prostředku žalobkyně tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že potvrdil, že přitěžující okolnost recidivy byla vůči společnosti Polimeri Europa, nyní společnosti Versalis, uplatněna oprávněně na základě toho, že společnosti EniChem byla rozhodnutím PVC II uložena sankce. Žalobkyně napadají odůvodnění rozsudku, použití kritéria hospodářského nástupnictví v tomto případě a skutečnost, že Tribunál konstatoval recidivu na jiných základech, než byly ty, které zvolila Komise (první část). Mají navíc za to, že Tribunál porušil zásadu proporcionality tím, že stanovil snížení procentuálního zvýšení pokuty z 60 na 50 % (druhá část) a dopustil se nesprávného právního posouzení tím, že uložil společnosti Eni, aby společně a nerozdílně zaplatila zvýšení pokuty z důvodu recidivy (třetí část).

94. Komise tvrdí, že pátý důvod kasačního opravného prostředku musí být ve všech svých částech zamítnut jako neopodstatněný.

3. Analýza

95. Vzhledem k tomu, že druhý důvod kasačního opravného prostředku, jejž vznesly žalobkyně ve věci C-123/13 P, musí být zamítnut[68], domnívám se, že pátý důvod kasačního opravného prostředku musí být tudíž ve všech svých částech rovněž zamítnut.

96. Mám totiž za to, že Tribunál mohl vzhledem k dostatečnému, i když stručnému, odůvodnění právem dojít k závěru, že za okolností projednávaného případu, kdy je společnost Versalis hospodářským nástupcem společnosti EniChem v rámci skupiny ovládané stejnou právnickou osobou, v tomto případě společností Eni, je za protiprávní jednání konstatovaná rozhodnutím PVC II a sporným rozhodnutím odpovědná tatáž právnická osoba. V opačném případě by totiž skupinám podniků stačilo přenést odpovědnost za hospodářskou činnost ze společnosti, jež byla shledána odpovědnou za porušení pravidel hospodářské soutěže, na jinou společnost skupiny, aby se systematicky zabránilo konstatování recidivy, jak uvedl Tribunál (bod 279 napadeného rozsudku). Argument, podle kterého Tribunál konstatoval recidivu na jiných základech, než byly ty, které zvolila Komise, musí být v tomto ohledu zamítnut jako neopodstatněný.

D – *K legalitě snížení násobícího koeficientu uplatněného vůči společnostem Eni a Versalis (druhý a třetí důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-93/13 P)*

1. Argumenty účastnic řízení

97. Komise svým druhým a třetím důvodem kasačního opravného prostředku tvrdí, že se Tribunál dopustil několika nesprávných právních posouzení při uplatňování násobícího koeficientu vůči společnostem Eni a Versalis.

68 — Viz bod 27 tohoto stanoviska.

98. Komise se především domnívá (druhý důvod, jenž se zaměřuje na bod 326 napadeného rozsudku), že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, a konkrétněji porušil dispoziční zásadu, článek 21 statutu Soudního dvora a čl. 44 odst. 1 a čl. 48 odst. 2 svého jednacího řádu tím, že zkoumal, zda uplatnění násobícího koeficientu 1,4 na společnosti Eni a Versalis bylo ve srovnání s koeficientem uplatněným na společnost Dow v souladu se zásadou rovného zacházení, i když se žalobkyně této zásady dovolávaly nanejvýš ve stadiu jednání.

99. Komise se dále domnívá (třetí důvod, který se zaměřuje na body 323 až 325 napadeného rozsudku), že se Tribunál v projednávaném případě dopustil nesprávného právního posouzení při výkladu a uplatňování zásady rovného zacházení.

100. Žalobkyně navrhují zamítnutí těchto dvou důvodů kasačního opravného prostředku.

2. Analýza

101. Druhý důvod kasačního opravného prostředku Komise musí být zamítnut jako zjevně neopodstatněný. Nelze se totiž domnívat, že se Tribunál bez návrhu zabýval výtkou vycházející z porušení zásady rovného zacházení, jestliže žalobkyně v bodě 106 své žaloby v prvním stupni již Komisi vytkly, že vůči nim uplatnila násobící koeficient, aniž ho uplatnila na jiné společnosti. Tatáž výtka se pak opakuje a rozpracovává v bodech 56 a 57 jejich žalobní odpovědi v prvním stupni, přičemž žalobkyně výslovně tvrdily, že Komise v jejich případě uplatnila čtyřikrát větší zvýšení než v případě společnosti Dow. Konečně na jednání žalobkyně uvedly, že za těchto okolností, je zvýšení, které jim bylo uloženo, v rozporu se zásadou rovného zacházení (body 310 a 322 napadeného rozsudku).

102. Třetí důvod kasačního opravného prostředku Komise musí být rovněž zamítnut.

103. Je sice pravda, že Soudní dvůr již měl příležitost konstatovat, že v rámci stanovení pokut ukládaných na základě čl. 23 odst. 2 nařízení č. 1/2003 je rozdílné zacházení mezi dotyčnými podniky vlastní výkonu pravomocí, které Komisi přísluší, přičemž v rámci svého prostoru pro uvážení je Komise povinna individualizovat sankci v závislosti na jednání a vlastnostech dotyčných podniků, aby zajistila v každém projednávaném případě plnou účinnost unijních pravidel hospodářské soutěže [69].

104. Soudní dvůr však rovněž rozhodl, že při stanovení výše pokuty nesmí použitím různých metod výpočtu dojít k diskriminaci mezi podniky, které se účastnily stejné dohody [70]. V širším smyslu z judikatury vyplývá, že uplatňování rozdílného zacházení na podniky, které se nacházejí ve stejné situaci, lze připustit pouze v případě, že pro takové zacházení existují objektivní důvody [71].

105. V projednávaném případě však Komise nenamítá ani tak samotný princip uplatňování zásady rovného zacházení, ale spíš konkrétní způsob, jakým Tribunál uplatnil tuto zásadu v projednávané věci. Komise konkrétně tvrdí, že Tribunál porovnal celkové obraty společností ENI a Dow, které Komise v jednotlivých případech použila pro účely výpočtu koeficientu, i když bylo třeba porovnat poměr mezi celkovým obratem těchto dvou skupin a obratem, jehož bylo dosaženo prodejem výrobků, které byly předmětem kartelu, který činil v případě společnosti Eni řádově 3000:1 a v případě společnosti Dow 1000:1.

69 — Viz rozsudky Britannia Alloys & Chemicals v. Komise (C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 44), a Caffaro in amministrazione straordinaria (dříve Caffaro) v. Komise (C-447/11 P, EU:C:2013:797, bod 50).

70 — Viz zejména rozsudky Sarrió v. Komise (C-291/98 P, EU:C:2000:631, bod 97); Alliance One International a Standard Commercial Tobacco v. Komise a Komise v. Alliance One International a další (C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479, bod 58), jakož i Ziegler v. Komise (C-439/11 P, EU:C:2013:513, bod 133).

71 — V tomto smyslu viz rozsudky Dow Chemical a další v. Komise (C-499/11 P, EU:C:2013:482, body 50 a 51), jakož i Kendrion v. Komise (C-50/12 P, EU:C:2013:771, body 65 a 66).

106. Je však třeba konstatovat, že se posouzení Tribunálu v tomto ohledu výhradně zakládá na důvodech uvedených v bodě 584 sporného rozhodnutí (viz body 308 a 323 až 325 napadeného rozsudku). Tento bod přitom odkazuje pouze na celkové obraty skupin. Tribunál tudíž mohl oprávněně dojít k závěru, aniž se dopustil nesprávného právního posouzení, že v tomto případě byla porušena zásada rovného zacházení, jelikož Komise nepředložila žádný objektivní důvod, proč zacházela se společnostmi Eni a Dow rozdílně.

E – *Ke stanovení prahu 10 % z obratu (šestý důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-123/13 P)*

1. Argumenty účastnic řízení

107. Svým šestým důvodem kasačního opravného prostředku žalobkyně tvrdí, že jelikož nemohou být činěny odpovědnými za protiprávní jednání, která jsou jim přičítána, jak tvrdí v rámci svého prvního a druhého důvodu kasačního opravného prostředku, měla by se maximální výše pokuty stanovená v článku 23 nařízení č. 1/2003 uplatnit pouze na obrat společnosti [důvěrné], a tudíž by měla být stanovena na částku 82 milionů eur, tedy 10 % z obratu této společnosti za rok 2006 ve výši 820 milionů eur.

2. Analýza

108. Vzhledem k tomu, že první i druhý důvod kasačního opravného prostředku žalobkyň musí být zamítnuty jako neopodstatněné, jak je uvedeno v bodech 24 a 27 tohoto stanoviska, mám za to, že o šestém důvodu kasačního opravného prostředku není důvodné rozhodnout.

F – *K neprovedení soudního přezkumu posouzení spolupráce společností [důvěrné] a Versalis v rámci oznámení o shovívavosti (sedmý důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-123/13 P)*

1. Argumenty účastnic řízení

109. Podstatou sedmého důvodu kasačního opravného prostředku žalobkyň je, že Tribunál v rozporu s právem nevykonal soudní přezkum, který měl provést v souvislosti s odmítnutím Komise snížit pokutu, která jim byla uložena, na základě oznámení Komise ze dne 19. února 2002 o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelových dohod[72], nebo v souladu s bodem 29 pokynů pro výpočet pokut. Zejména se domnívají, že jelikož informace poskytnuté společnostmi [důvěrné] a Versalis postrádaly významnou přidanou hodnotu, dopustil se Tribunál nesprávného posouzení a svůj rozsudek nedostatečně odůvodnil.

110. Komise tvrdí, že tento důvod kasačního opravného prostředku musí být odmítnut jako nepřípustný, jelikož žalobkyně pouze opakují argumenty vznesené v prvním stupni a usilují o nové posouzení skutkového stavu. V každém případě však musí být zamítnut jako neopodstatněný, jelikož Tribunál přezkoumal posouzení, které v tomto ohledu provedla, i když v omezeném rozsahu s přihlédnutím k prostoru pro uvážení, kterým v dané oblasti disponuje.

72 — Úř. věst. C 45, s. 3; Zvl. vyd. 08/02, s. 155.

2. Analýza

111. Je třeba konstatovat, že argumenty předložené žalobkyněmi v rámci tohoto důvodu kasačního opravného prostředku v podstatě opakují argumenty, které Tribunál přezkoumal v napadeném rozsudku (body 350 až 365), takže tento důvod může být v důsledku toho odmítnut jako nepřípustný.

G – K intenzitě soudního přezkumu provedeného Tribunálem ohledně posouzení Komise týkajícího se stanovení výše pokuty (osmý důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-123/13 P)

1. Argumenty účastnic řízení

112. Žalobkyně svým osmým důvodem kasačního opravného prostředku tvrdí, že výše pokuty, která jim byla uložena, je nespravedlivá, nevhodná a nepřiměřená a že Tribunál nevykonal pravomoc v plné jurisdikci, kterou mu přiznává článek 31 nařízení č. 1/2003. Tribunál podle jejich názoru konkrétně porušil jejich právo na plnou a účinnou soudní ochranu tím, že se omezil na pouhý přezkum legality sporného rozhodnutí, aniž posoudil dotčené okolnosti.

2. Analýza

113. Jak již měl Soudní dvůr příležitost rozhodnout, nepřísluší mu, aby při rozhodování o kasačním opravném prostředku nahradil z důvodu ekvity vlastním posouzením posouzení Tribunálu, který rozhoduje při výkonu pravomoci soudního přezkumu v plné jurisdikci o částce pokut uložených podnikům za porušení pravidel hospodářské soutěže těmito podniky[73].

114. Vzhledem tedy k tomu, že se osmý důvod kasačního opravného prostředku žalobkyň omezuje na zpochybnění přiměřenosti pokuty, která jim byla uložena, a usiluje o opětovný přezkum posouzení skutkového stavu, k němuž není Soudní dvůr v rámci kasačního opravného prostředku příslušný[74], musí být prohlášen za nepřípustný.

VII – **K nákladům řízení**

115. Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora rozhodne Soudní dvůr o nákladech řízení, není-li kasační opravný prostředek opodstatněný.

116. Vzhledem k tomu, že jsem přesvědčen o tom, že oba kasační opravné prostředky musí být zamítnuty a že účastnice řízení v obou případech požadovaly náhradu nákladů řízení, navrhuji na základě ustanovení čl. 184 odst. 1 a článku 137 jednacího řádu, uložit náhradu nákladů řízení každé z účastnic řízení, která neměla ve svém kasačním opravném prostředku úspěch.

VIII – **Závěry**

117. Ve světle výše uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr rozhodl takto:

„1) zamítl kasační opravné prostředky ve věcech C-93/13 P a C-123/13 P.

73 — Zejména viz rozsudky Finsider v. Komise (EU:C:1994:414, bod 46); BPB Industries a British Gypsum v. Komise (C-310/93 P, EU:C:1995:101, bod 34); Eni v. Komise (EU:C:2013:289, bod 105), jakož i Solvay Solexis v. Komise (C-449/11 P, EU:C:2013:802, bod 74).

74 — Zejména viz rozsudky British Sugar v. Komise (C-359/01 P, EU:C:2004:255, bod 49), a Dansk Rørindustri a další v. Komise (EU:C:2005:408, bod 246).

2) uložil Komisi náhradu nákladů řízení ve věci C-93/13 P.

3) uložil společnostem Versalis SpA a Eni SpA náhradu nákladů řízení ve věci C-123/13 P.“